

УДК 378:044.332:376.74

Ольга Бакало

Національний авіаційний університет, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОГО КРИТЕРІЮ АДАПТОВАНOSTІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Olha Bakalo

National Aviation University, Ukraine

CHARACTERISTIC OF SOCIAL AND COMMUNICATIVE CRITERIA OF FOREIGN STUDENTS ADAPTATION

Визначення рівнів адаптованості іноземних студентів до навчання у вищих технічних навчальних закладах ставить перед дослідниками проблему відбору відповідних критеріїв.

Науковці Т. Байраба, О. Савченко розуміють критерії як реальні, точно обрані ознаки, величини, які виступають вимірниками об'єктів оцінювання [4]. За визначенням Н. Баловсяк, критерії – це якості, властивості, ознаки об'єкта, що вивчається, які дають можливість зробити висновки про стан і рівень його сформованості та розвитку [1].

Незважаючи на значну кількість робіт, присвячених визначенню критеріїв адаптованості іноземних студентів, це питання і досі залишається дискусійним.

Більшість науковців (В. Безносіков, І. Георгієва, А. Жмиріков, Н. Завацька, А. Реан, Л. Шпак), об'єднують критерії адаптованості у дві великі групи: об'єктивні (зовнішні) і суб'єктивні (внутрішні).

Результатом зовнішнього критерію є досягнення соціально бажаної поведінки у середовищі (відповідності вимогам середовища). Внутрішній критерій передбачає загальне психологічне благополуччя (суб'єктивну задоволеність, почуття комфорту, самовираження). Високий рівень адаптованості характеризується задоволенням вимог середовища і індивідуальних потреб особистості, однак таке поєднання досягається нелегко. У більшості випадків особистість схильна орієнтуватися або на внутрішній, або на зовнішній критерій, обираючи при цьому відповідні стратегії поведінки.

На основі аналізу сутності поняття «адаптованість іноземних студентів» та наукових джерел з означеної проблематики (роботи В. Грібова, В. Гриценка, Н. Завацької, Д. Порох, С. Родонової, Л. Шпак, Т. Язвінської), ми виділяємо такі критерії адаптованості іноземних студентів до навчання у

вищих технічних навчальних закладах: соціально-комунікативний, діяльнісно-практичний, особистісний.

Соціально-комунікативний критерій характеризує особливості входу іноземного студента у нову систему соціальних відносин, звикання до нової соціальної ролі, прийняття ним нових стандартів поведінки. Відображає позицію студента у групі, характер його взаємодії з однолітками, викладачами, участь у суспільному житті вищого навчального закладу, наявність конфліктів. Включає суб'єктивну оцінку іноземним студентом свого статусу у колективі, розвиненість комунікативних умінь, здатність відстоювати свою думку, наявність толерантного ставлення до представників інших національностей.

Об'єктивними (зовнішніми) показниками соціально-комунікативного критерію є:

- виконання загальноприйнятих стандартів поведінки у вищому навчальному закладі, прийняття морально-етичних цінностей, соціальних норм, вимог колективу, його традицій;
- характер міжособистісних відносин з одногрупниками, викладачами, кураторами, наявність дружніх зв'язків у групі;
- активність студента у групі, його включення у позанавчальну діяльність, участь у суспільному житті вищого навчального закладу;
- толерантне ставлення до представників інших національностей;
- рівень розвитку комунікативних умінь і здібностей;
- здатність висловлювати свою думку і відстоювати свої переконання;
- уміння уникати конфліктів і раціонально їх вирішувати.

До суб'єктивних (внутрішніх) показників соціально-комунікативного критерію відносимо:

- ставлення до нового соціального оточення;
- самооцінку своїх позицій у системі офіційних і неофіційних відносин;
- стан задоволення своїм статусом у колективі, відносинами з викладачами та іншими студентами;
- бажання брати участь у суспільному житті вищого навчального закладу;
- задоволення організацією і проведенням вільного часу.

З метою вивчення адаптованості іноземних студентів за соціально-комунікативним критерієм ми вважаємо за доцільне використовувати такий діагностичний інструментарій: методика дослідження адаптованості студентів у ВНЗ (Т.Д. Дубовицької, А.В. Крилової) [2]; методика «Вимірювання комунікативної і соціальної компетентності» (В.Н. Куніциної) [3], анкетування, спостереження та метод індивідуальної бесіди.

Література

1. Баловсяк Н.В. *Формування інформаційної компетентності майбутнього економіста в процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / Н.В. Баловсяк. – К., 2003. – 223 с*

2. Дубовицкая Т. Д. *Методика исследования адаптированности студентов в вузе [Электронный ресурс] / Т. Д. Дубовицкая, А. В. Крылова // Электронный журнал «Психологическая наука и образование». – 2010. – № 2. – Режим доступа: http://psyedu.ru/journal/2010/2/Dubovitskaya_Krilova.phtml (дата обращения 10.04.2016).*
3. Куницына В.Н. *Межличностное общение / В.Н. Куницына, Н.В. Казаринова, В.М. Погольша. – СПб.: Питер, 2001. – 65 с.*
4. Савченко О.Я. Т.М. *Об'єкти, функції і види контролю навчальних досягнень учнів початкових класів / О.Я. Савченко, Т.М. Байраба // Початкова школа. – 2002. – № 8. – С. 4-7.*

УДК 378 Олена Рогатинська,
Дмитро Дмитрів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ВНЗ УКРАЇНИ

Olena Rogatynska, Dmytro Dmytriv

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

PECULIARITIES OF ADAPTATION OF FOREIGN STUDENTS AT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE

У навчальних закладах України за різними програмами обміну й співпраці навчаються студенти-іноземці. Підготовку іноземних студентів переважно здійснюють державні ВНЗ. Більшість представників серед іноземних студентів є вихідці з країн СНД (Туркменістан, Азербайджан, Грузія), Африки (Нігерія, Марокко, Гана), Близького Сходу (Ірак, Йорданія, Туреччина), Азії (Індія, Китай, В'єтнам). Представники Північної Америки та Європи складають лише 3%, що свідчить про певну одновекторність академічної мобільності в Україні.

Навчання іноземців здійснюється українською мовою, також університети пропонують англomовні програми. Для азійських, африканських країн привабливим є навчання англійською мовою, принаймні, в бакалаврському циклі, після якого вони мають можливість продовжувати освіту англійською мовою в інших країнах, зокрема Європи та Північної Америки.

Прийом іноземних громадян до вищих навчальних закладів України здійснюється за результатами співбесіди та на підставі розгляду